

Instructional Leadership of School Administration Affecting Effectiveness of Academic Affairs Administration in School under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2

Witsarut Kannika^{1*}, Chatphum Sichomphoo² & Phimpaka Thammasit³

¹ Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Thailand

² Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Thailand

³ Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author: E-mail: Witsarut.21.kannika@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study: (1) the academic leadership levels of administrators, (2) the effectiveness levels of academic administration of the school, (3) the relationship between the academic leadership of administrators and the effectiveness of academic administration of the school under the Office of Sukhothai Primary Educational Service Area 2. The sample comprised 378 school administrators and teachers under the Office of Sukhothai Primary Educational Service Area 2. The researchers used a questionnaire for data collection. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression. The results of this study were as follows: (1) The level of academic leadership of administrators as a whole and each aspect was highest. (2) The level of academic administration effectiveness of the school as a whole and each aspect was highest. (3) The instructional leadership of school administrators significantly affected the effectiveness of academic affairs administration in schools at the .05 statistical significance level. The multiple correlation coefficient was $R = .948$, with $F = 819.588$ and $p = .000$. It could explain 89.80% of the variance in the effectiveness of academic affairs administration in schools under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2 ($R^2 = .898$). The resulting regression equations are as follows $\hat{Y} = .091 + .172(X_1) + .407(X_2) + .291(X_3) + .109(X_4)$, $\hat{Z}_y = .161(ZX_1) + .430(ZX_2) + .304(ZX_3) + .111(ZX_4)$

Keywords: Academic Leadership, Effectiveness, Academic Administration

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

วิศรุต วรรณิกา^{1*}, ชัชภูมิ สีชมพู², และ พิมพกา ธรรมสิทธิ์³

1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Corresponding author. E-mail: Witsarut.21.kannika@gmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร (3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 378 คน โดยการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ $R = .948$, $F = 819.588$, $p = 0.000$ สามารถอธิบายความแปรปรวนของส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้ร้อยละ 89.80 ($R^2 = .898$) ได้สมการถดถอยคือ $\hat{Y} = .091 + .172(X1) + .407(X2) + .291(X3) + .109(X4)$ หรือ $\hat{Zy} = .161(ZX1) + .430(ZX2) + .304(ZX3) + .111(ZX4)$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ , ประสิทธิภาพ , การบริหารงานวิชาการ

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของประชากร ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันยังคงเผชิญปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะด้านคุณภาพการศึกษา ทำให้ต้องเร่งปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อกระบวนทัศน์การศึกษาร่วมสมัย การปรับตัวนี้ครอบคลุมทั้งการเปลี่ยนระบบการเรียนรู้การสร้างแนวคิดใหม่เกี่ยวกับหน้าที่ครูและการปรับปรุงการกำกับดูแลสถานศึกษาในทุกระดับ นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นสากล (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) ในระดับสากลภาวะผู้นำทางวิชาการคือปัจจัยสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของผู้เรียน (MacNeil, Cavanagh, and Silcox, 2003) กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การนึกถึงสิ่งที่สังคมคาดหวังในด้านคุณธรรม จริยธรรมจากโรงเรียน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการรับรู้เกี่ยวกับพันธกิจด้านการเรียนรู้ของนักเรียนการสร้างข้อตกลงร่วมกันของครูและนักเรียนที่มีต่อพันธกิจนำความรู้ความชำนาญมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน พัฒนาการสอนของครูเน้นความผูกพันและการมีส่วนร่วมของบุคลากรการใช้ภาวะผู้นำหลายรูปแบบ การเป็นผู้นำที่เน้นการสอนมากกว่าการบริหารทั่วไปสร้างสรรค์และแลกเปลี่ยนความรู้ทั่วทั้งองค์กร พัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชนและปรับปรุงวัฒนธรรมองค์กรให้มีการพัฒนา แนวคิดนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2562) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

สถานศึกษามีหน้าที่สร้างและพัฒนานักเรียน ผ่านการจัดการเรียนรู้และการวัดผลที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุน อำนวยความสะดวก และสร้างแรงจูงใจให้ครู เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพแม้ในสถานะที่ทรัพยากรจำกัด (กมลชนก ศรีสุตา, 2565) การปฏิบัติงานของครูส่งผลโดยตรงต่อความสามารถของนักเรียนและประสิทธิผลองค์กร (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2563) ทั้งนี้ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการเกิดจากกิจกรรมที่ปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ดีขึ้น (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2557) งานวิจัยของ สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2564) และ ไชยา ภาวะบุตร (2560) ยืนยันว่าภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งของผู้บริหาร จะช่วยส่งเสริมการนิเทศ ติดตาม และการใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

เนื่องด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 2 ได้ดำเนินการตามบทบาทภารกิจหน้าที่และวิสัยทัศน์มุ่งสร้างองค์กรแห่งความเป็นเลิศและยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบาย แต่ยังมีปัญหาในกระบวนการบริหารการศึกษาโดยเฉพาะด้านการบริหารวิชาการ ประสิทธิภาพการดำเนินการยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์จากรายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน(RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาพรวมมีคะแนน

เฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ การทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2568 ภาพรวมพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 , 2568) สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความท้าทายเชิงวิชาการที่รุนแรง และสะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทสู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงวิชาการที่สามารถนำพาการปฏิรูปการศึกษาในระดับโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มักศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือเขตเมือง จึงยังคงมีช่องว่างความรู้ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและเผชิญปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การวิจัยครั้งนี้จึงเข้ามาเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยมุ่งพัฒนาแบบจำลองเชิงทำนาย จากข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อค้นหาว่ามีมิติใดของภาวะผู้นำทางวิชาการตามกรอบทฤษฎีสากล ที่สามารถขับเคลื่อนประสิทธิผลงานวิชาการในบริบทพื้นที่นี้ได้ อย่างมีนัยสำคัญที่สุด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์และเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดในการออกแบบนโยบาย หลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำที่ตรงจุด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการและยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

จากการศึกษาความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกัน เช่น มณีนีรัตน์ สุดเต๊ะ (2563) กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการร่วมมือกับคณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ สุรศักดิ์ เล็กวงษ์ (2563) กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง การที่ผู้นำได้ใช้ศักยภาพของตนที่มีอย่างเต็มที่ในการสร้างวิสัยทัศน์ และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองให้หลุดพ้นไปจากกรอบคิดรวมถึงการแสวงหาวิธีการหรือเครื่องมือในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยสนับสนุนและกระตุ้นจิตใจให้ผู้ปฏิบัติสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และเริงฤทธิ์ คำห่ม (2565) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงกระบวนการและพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาประกอบด้วยครูผู้สอน นักเรียน หลักสูตรและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ให้คำแนะนำส่งเสริมพัฒนาครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่ามีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการมี 5 ด้าน ประกอบด้วย (1) การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ การเรียนรู้ (2) การบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3) การพัฒนาคุณภาพนักเรียน (4) การพัฒนาคุณภาพครู (5)การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และไชยา ภาวะบุตร (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารได้แสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ที่สามารถโน้มน้าวใจดังนี้ (1)การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (2)การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (3)การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ (4) การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ (5) การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

ปิยธิดา ทาปลัด (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่ามืองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการมี 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ (2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการศึกษา (3) ด้านการนิเทศการศึกษา (4) ด้านการบริหารจัดการ MacNeil, Cavanagh, and Silcox (2003) ได้ระบุว่าผู้นำทางวิชาการมีพฤติกรรมหลายประการ ดังนี้ (1) คำนึงถึงความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียนโดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนโดยเน้นการมีส่วนร่วม (3) ทำให้ครูและนักเรียนมีความมุ่งมั่นและรับผิดชอบต่องาน (4) นำความรู้ของผู้เชี่ยวชาญมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน (5) พัฒนาการสอนของครู (6) เปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการบริหาร (7) ใช้ภาวะผู้นำหลายด้านกับครู (8) ให้ความสำคัญแก่การสอนมากกว่าการบริหารทั่วไป (9) สร้างสรรค์และแลกเปลี่ยนความรู้ภายในโรงเรียน (10) สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (11) ทบทวนและปรับปรุงวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน Joseph Blase (2004) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ ดังนี้ (1) กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (2) สื่อสารเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (3) การนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (4) การประเมินงานหลักสูตร (5) การติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (6) กำหนดกรอบเวลาในการจัดการเรียนการสอน (7) การทำให้วิสัยทัศน์คงอยู่ (8) การเตรียมครูให้เข้ากับพันธกิจของโรงเรียน (9) การส่งเสริมให้เป็นครูมืออาชีพ (10) การเตรียมกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม

จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา (2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (3) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ

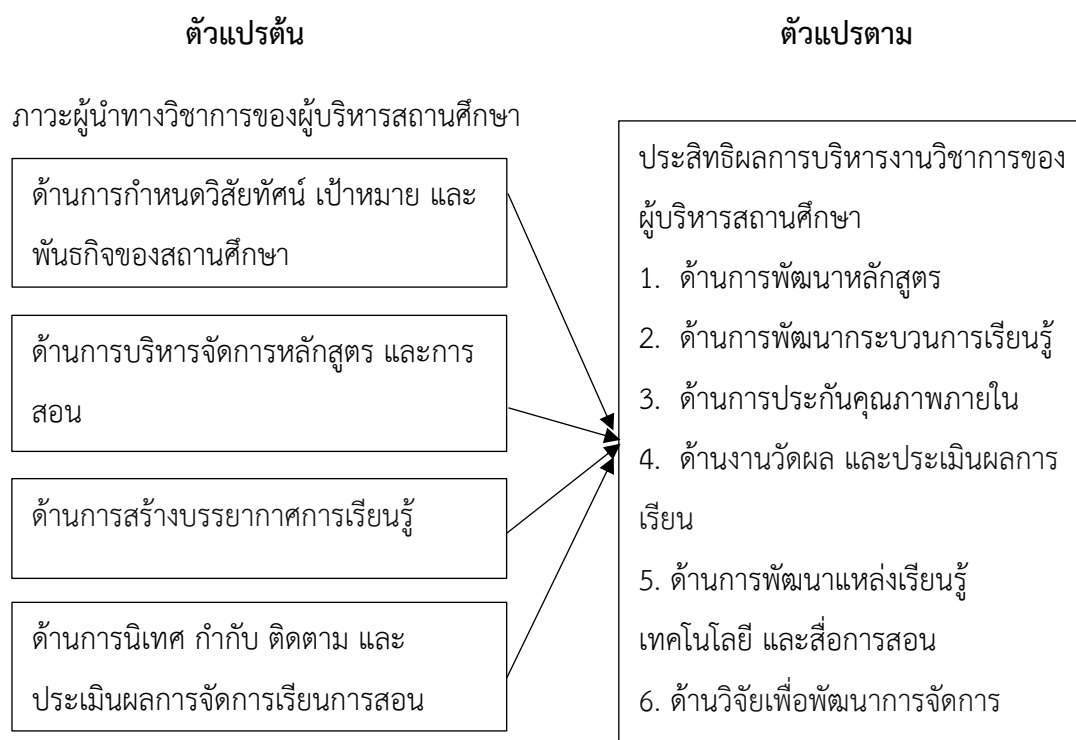
จากการศึกษาความหมายประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกัน เช่น พรนภา บุราณมย์ (2560) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันทำให้สถานศึกษามีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ถือเป็นผลที่ได้จากกระบวนการที่ทำงานร่วมกัน ไทพนา ป้อมหิน (2562) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานกิจกรรมการเรียนการสอนทุกชนิดของผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพมากที่สุด วรรณกร โชมขุนทด (2562) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การมีความเชื่อเป็นทิศทางเดียวกัน ต้องอาศัยความร่วมมือจาก ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยต้องทำงานอย่างทุ่มเท พยายามอย่างมาก เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดกิจกรรม ความมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหาร หลักสูตรและการสอน และต้องอาศัยความเป็นผู้นำของผู้บริหารและคณะครู โดยการจัดทรัพยากร ที่เพียงพอ มีบรรยากาศการเรียนรู้การยอมรับนับถือความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้วยความเข้าใจ เป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้การทำงาน

ประสบความสำเร็จ ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงานด้านวิชาการ บรรลุ ผลสำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผลลัพธ์ความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ครอบคลุมทั้งการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพภายใน การวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาและการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยอาศัยความสามารถของผู้บริหารในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดไทพนา ป้อมหิน (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่าประสิทธิผลประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการวัดผลและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน (4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (6) ด้านการนิเทศ (7) ด้านการประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ศศิกรณ์ ศรีเขาล้าน (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่ามีประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ (1) การบริหารหลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การวัดและประเมินผล (4) การพัฒนาและส่งเสริมวิชาการ (5) การประกันคุณภาพ (6) การวิจัยทางการศึกษา ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่ามีประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) การประกันคุณภาพภายใน (4) การประเมินผลการเรียนรู้ (5) การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อการศึกษา (6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 พบว่าประสิทธิผลประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (5) ด้านการนิเทศการศึกษา (6) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (7) ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

จากการศึกษาองค์ประกอบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประกอบด้วย 6 ด้าน คือ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการประกันคุณภาพภายใน (4) ด้านงานวัดผล และประเมินผลการเรียน (5) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี และสื่อการสอน (6) ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 157 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 129 คน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,198 คน รวมทั้งสิ้น 1,327 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2, 2568)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2568 ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 378 คน และดำเนินการแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนทั้งหมดจำนวน 5 อำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 157 โรงเรียน จากนั้นจะใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้รายชื่อของโรงเรียนและเก็บข้อมูลจากทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน ดังตารางที่ 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2, 2568)

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู
ศรีสัชนาลัย	57	43	412	31	98
ศรีสำโรง	34	28	281	20	67
สวรรคโลก	27	21	184	15	44
ศรีนคร	14	13	108	9	26
ทุ่งเสลี่ยม	25	24	213	17	51
รวม	157	129	1,198	92	286
รวมทั้งหมด	157	1,327		378	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตัวเอง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert scale) (บุญชม ศรีสะอาด 2560)

ตอนที่ 3 สอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านงานวัดผล และประเมินผลการเรียน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี และสื่อการสอน และด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert scale) (บุญชม ศรีสะอาด 2560)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัยไปตรวจสอบคุณภาพโดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการและตัวแปรประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำมาปรับปรุง
3. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับโครงสร้างหลักเนื้อหา (IOC) ตามสูตรของโรวินสกีและแฮมเบล (ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี, 2567) ได้ค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.6-1.0
4. นำเครื่องมือที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 30 ชุด เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) Cronbach's Alpha Coefficients ของครอนบาค (Cronbach) โดยการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.990
5. นำเครื่องมือไปจัดพิมพ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูจำนวน 378 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ไปให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในหลายแบบ ทั้งส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ แบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ และเดินทางด้วยตนเองไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับคืนได้รับกลับมาร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู รวม 378 คน

1. วิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยหาค่าความถี่และร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และหาค่า

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามคะแนนเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด(2560)

3. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression) โดยใช้เทคนิค Enter

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวมเมื่อพิจารณารายการพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.59) รายการพบว่าอยู่ในระดับมากคือ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57) และมีเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59)

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวม

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา	4.53	0.53	มากที่สุด
2	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน	4.51	0.59	มากที่สุด
3	ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	4.48	0.59	มาก
4	ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	4.50	0.57	มาก

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เมื่อพิจารณารายการพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57) ด้านงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.57) ด้านการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ รายการพบว่าอยู่ในระดับมากคือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.59) และมีเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59)

ตารางที่ 3 ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวม

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.55	0.56	มากที่สุด
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.52	0.57	มากที่สุด
3	ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.51	0.58	มากที่สุด
4	ด้านงานวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.51	0.57	มากที่สุด
5	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	4.50	0.59	มาก
6	ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.48	0.59	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกปัจจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .871 - .911 โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดคือด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (X_2) ($r = .911$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (X_3) ($r = .882$) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4) ($r = .876$) และต่ำสุดคือด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา (X_1) ($r = .871$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตัวแปร		Y	X1	X2	X3	X4
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	Y	1.000	.871*	.911*	.882*	.876*
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และ พันธกิจของสถานศึกษา	X1		1.000	.880*	.790*	.819*
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน	X2			1.000	.880*	.790*
ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	X3				1.000	.907*
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	X4					1.000

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา (X1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน(X2) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้(X3) และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน(X4) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .948 สามารถอธิบายความแปรปรวนของส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้ร้อยละ 89.80 ($R^2 = .898$) ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .091 + .172(X1) + .407(X2) + .291(X3) + .109(X4)$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = .161(ZX1) + .430(ZX2) + .304(ZX3) + .111(ZX4)$$

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตัวแปร	b	β	t	P-value
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา (X1)	.172	.161	4.367	.000*
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (X2)	.407	.430	11.146	.000*
ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (X3)	.291	.304	7.477	.000*
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X4)	.109	.111	2.557	.011*
ค่าคงที่	.091		1.112	.267
R=.948 , $R^2 = .898$, Adjusted $R^2 = .897$, F =819.588 , Sig = 0.000*				

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาไว้ให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกแห่ง กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน ภายใต้กลไกการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบูรณาการภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำพาองค์กรผ่านกระบวนการพัฒนาและปรับเปลี่ยนไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จตามมาตรฐาน

คุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร พลละสิม (2564) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญกับการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและคณะครูในการขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานทั่วไป ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการจัดระบบองค์กรและสนับสนุนให้การดำเนินงานในด้านอื่น ๆ สัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานและเป้าหมายที่วางไว้ ผ่านบทบาทการประสานงาน การส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกในกระบวนการจัดการศึกษา ตลอดจนการมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา กุลวงษ์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไทพนา ป้อมหิน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา (X1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน(X2) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้(X3) และด้านการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X4) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติรักษ์ โมเล็ก (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญลักษณ์ ผาภูมิ (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะของแบบจำลองเชิงทำนาย(Predictive Model) ที่แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญซึ่งสะท้อนว่า“ภาวะผู้นำทางวิชาการ”เป็นปัจจัยเชิงระบบที่มีพลังต่อการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 องค์ความรู้นี้ช่วยยืนยันเชิงประจักษ์ว่าการบริหารงานวิชาการมิได้เกิดจากกระบวนการหรือโครงสร้างเพียงอย่างเดียวหากแต่มีรากฐานสำคัญมาจากบทบาทเชิงผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นผลมาจากข้อค้นพบในการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารด้านการมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายทางวิชาการด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาตนเองในเรื่องด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเสริมสร้างบรรยากาศเชิงบวกในสถานศึกษา ให้บรรยากาศในสถานศึกษาเปลี่ยนจากบรรยากาศการทำงานที่เคร่งเครียดไปสู่บรรยากาศแห่งการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างยั่งยืนด้านวิชาการ

2. จากการศึกษาพบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรพัฒนาให้สถานศึกษาบรรลุผล กล่าวคือการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ผ่านการบูรณาการงานวิจัยเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาการ เพื่อให้ครูเห็นว่าการวิจัยคือเครื่องมือที่ช่วยลดภาระในการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ โดยผู้บริหารต้องลดขั้นตอนงานเอกสารที่ซับซ้อน และใช้ข้อมูลจากงานวิจัยมาประกอบการตัดสินใจบริหารงานวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลอันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพงานวิชาการให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน และเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเชิงลึกและส่งเสริมให้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

3. เนื่องจากในการศึกษาในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนั้น ในการศึกษารoundต่อไปควรมีการศึกษาว่าปัจจัยภาวะผู้นำใดบ้าง อาทิ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำเชิงกลยุทธ์ หรือผู้นำแบบอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยอาจแยกการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาแยกตามขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก ศรีสุตา. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลตาม มา ต ร ร ฐ า น การศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(38), 93-103. <https://jeal.snru.ac.th/ArticleView?ArticleID=1079>
- กฤษฎา กุลวงษ์. (2566). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 17(50), 200-212. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/260330/177544>
- จิราพร พละสิม. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด].

- ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- ชลนิภา ศิลาพงษ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- ไชยา ภาวะบุตร. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการ (ฉบับปรับปรุง). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทิพย์สิริ กาญจนวาสี, และ ศิริชัย กาญจนวาสี. (2567). วิธีวิทยาการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). พิมพ์ทันใจ.
- ไทพนา ป้อมหิน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม].
- ธัญญลักษณ์ ผาภูมิ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- ธิดารักษ์ โมเล็ก. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปิยธิดา ทาปลัด. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- พรนภา บุราณมัย. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษาับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. วารสารศิลปการจัดการ, 4(3), 783-795. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/view/243660/165879>
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- มณีรัตน์ สุดदै. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี].
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 6). นำศิลป์การพิมพ์.

เริงฤทธิ์ คำหมู่. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

วรรณกร โขมขุนทด. (2562). *ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับ ประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา].

ศศิกรณ ศรีเขาล้าน. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา].

สรายุทธ สิมมาจันทร์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 9(35), 205-213.

<https://jeal.snru.ac.th/ArticleViewFile?ArticleID=938&FileArticle=938-ArticleTextFile-20210617152004.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562*.

https://drive.google.com/file/d/1E38aTNMEW8cN3UiGA_tv5iciUOdsOtcA/view

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2568*.

https://sukhothai2.go.th/2020/?page_id=54411

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13*. https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651

สุรศักดิ์ เล็กวงษ์. (2563). *บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].

Blase, J. (2004). *Mistreatment of Teachers by School Principals: How Teachers See It. Workplace Mobbing in Academe: Reports from Twenty Universities*. Pp. 118-154. Ed. Kenneth Westhues. Lewiston, New York: Edwin Mellen Press.

MacNeill, N., Cavanagh, R., & Silcox, S. (2003). *Beyond instructional leadership: Towards pedagogic leadership* [Paper submitted for presentation].